Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 191. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 23, 1952. VOL. LX.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ УХВАЛИЛА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ВІРНОСТИ

Шікаґо. — Перший день красвої Демократичної Конвенції, що зібралася в Міжнароднім Амфітеатрі в год. 11:30 перед полуднем у понеділок 21 липня, позначився знаменною ухвалою засади, що всі делеґати зобов'язуються підтримати при осінних виборах кандидата Демократичної партії, поставленого конвенцією, під загрозою, що делегати, які поступлять інакше, будуть позбавлені права бути делеґатами. Цей внесок названий „зобов'язанням льояльности" започаткований групою Гаррімана -Кіфовера перейшов голосуванням на око проти голосів делеґатів сьоми південних стейтів. Внесок прямував не допустити до такого партійного розламу, який стався в 1948 р., коли делеґати південних стейтів виступили з партії, виявляючи в такий спосіб своє обурення проти точки в справі з р і в н я н н я громадянських громадянських прав, ухваленої конвенцією. На випадок, що якийсь делеґат не складе такої заяви в конвенційній комісії повновластей, він не матиме права брати участи в конвенції. Делеґати стейтів: Вірджінія, Норт і Савт Каролайна, Флорида, Джорджія, Тексас і Міссіссіппі заявили, що вони неможуть голосувати за такий внесок, бо дехто з них дістав наперед інструкції голосувати проти такої засади. Головна точка, яка становить підставу роз'єднання між південними й північними стейтами на конвенції, отже точка про зрівнання громадянських прав, яку має конвенція вмістити в плятформу партії, ще не вирішена, одначе комісія, яка її опрацьовує, думає знайти якийсь компроміс, приємливий для делеґатів південних стейтів. Вирішено теж не допустити до дускусії на повному зібранні конвенції над запротестованими делеґаціями з стейтів Тексас і Міссіссіппі, доки комісія повновластей не скаже наперед свого слова.

Велика кількість аспірантів на номінацію на кандидата це друга важлива перешкода однодушности конвенції в теперішньому часі. Губернатор стейту Ілиной, Адлай Стівенсон, який виголосив 15-мінутову привітальну промову на початку конвенції, щоб відмовитись від кандидатури, викликав протилежний настрій, а саме загальне бажання „побрати" його в кандидати так, як побирається примусово рекрутів. З уваги на заяву представників робітничого руху, що віцепрезидент Албен В. Барклі застарий на становище президента, бо має вже 74 роки життя, він зрікся кандидатури на найменування і оголосив заяву, що він просить делеґацію свого стейту Кентокі, щоб вона не ставила його кандидатури, коли прийде черга на зголошування кандидатів. Супроти популярности, яку здобув губ. Стівенсон, кандидати Аверел Гарріман та Естес Кіфовер опинилися в тіні. За те сен. Ричард Б. Россел з Джорджії вибивається наперед.

Ключеву промову на конвенції виголосив губ. Пол. А. Девер з Массачусетс. У ній він назвав республіканську п л я т ф о р му „передпотоповою" і закликав демократів прийняти засади Нового Розподілу й Справедливого Розподілу, а кандидата Республіканської партії, ген. Двайта Д. Айзенгавера, назвав „цілковитим новиком" у політиці. Зрештою промова Девера була присвячена перечисленню заслуг Демократичної партії в минулому і виясненню невдач в закордонній олітиці, які, як говорив промовець, прийшли внаслідок „совєтської віроломности". Конвенцію відкрив голова Красвого Демократичного Комітету Френк МекКіні, молитву провів кардинал Стріч, а провід конвенції перебрав постійний предсідник конвенції, Сем Рейборн. Конвенція мовчанкою вшанувала героїв Корейської віюни, а през. Труман слідкував через телевізію в Білому Домі за її нарадами.

Комуністи приготовляють саботажі на випадок війни

Ню Йорк. — Свідок обвинувачення на процесі п'ятнадцятьох другорядних комуністичних діячів, що відбувається тепер у Ню Йорку в Федеральному суді, Г. Матусов виступив з виявленням плянів комуністичних с а б о т а ж і в. Свідкові тепер 26 років, проте він вже належав до комуністичних організацій та займав у них найрізніші становища до 1951 року, коли його виключили з „Юнацької Ліги Праці". Свідок подрібно розповів про політику комуністів у ділянці індустрії, яку червоні надіються сповільнити чи припинити на випадок війни з Совєтами. Партійні провідники виявили свого часу свідкові свої задуми опанувати сталеву промисловість, корабельне будівництво та інші суттєві галузі промисловости, що б їм дало можливість нанести поважну шкоду оборонній промисловості країни у випадку війни. Партія вишколює віддані їй кадри й розсилає їх по промислових осередках країни, де вони намагаються захопити потрібні їм становища. Таким чином комуністи сподіваються всюди мати „своїх людей". Із присутніх на попередніх партійних зборах, свідок розпізнав декого та розповів про вишкільний табір літом 1948 року, де він провадив книгарню та буфет.

11 ОСІБ ЗГИНУЛО ВНАСЛІДОК ЗЕМЛЕТРУСУ В КАЛІФОРНІЇ

Тегачапі, у стейті Каліфорнія. — Сильний землетрус навістив у понеділок ранком це містечко, положене в гористій околиці, у віддалі 75 миль на північ від Лос Анджелес. Це найсильніший землетрус від 1906 р., коли місто Сан Франсіско впало його жертвою. Теперішний землетрус не накоїв такого нещастя тільки тому, що він трапився в малій місцевості. Одначе його силу пізнати з цього, що великі будинки захиталися в промірі сорок миль, деякі завалилися, а під звалищами найшли смерть 11 осіб. Між убитими нараховують дев'ятеро дітей. Мільйони людей, що живуть на просторі між Сан Франсіско й мехіканською границею, побудилися внаслідок підземного гуку та трясення землі в год. 4:52 ранку. У будинках поламалися вікна, порозбивалися шиби, потріскали водопроводи, а загальний переполох поширився на цілу південну частину стейту. Губ. Ирл Воррен, сен. Вілліям Ф. Ноленд та стейтові урядовці приїхали літаками до Тегачапі, щоб переконатися про розміри нещастя на місці. У місті Лос Анджелес були теж матеріяльні шкоди, одначе не спостережено досі жертв у людях.

Сен. Доґлес виявляє ролю республіканців у корейській справі

Шікаґо. — Війна в Кореї, яку республіканці хочуть використати як головний арґумент проти невдач адміністрації през. Трумана в закордонній політиці, була вирішена у подробицях при співучасті визначних провідників Республіканської партії, як це виявив на Красвій Демократичній Конвенції сен. Пол. Г. Доглес з Ілиной. Він пригадав, що резолюцію для вжитку Об'єднаних Націй в Корейській справі накреслив Джан Фостер Доллес, що недавно склав республіканську передвиборчу плятформу, ухвалену на Красвій Республіканській Конвенції. У резолюції, приготованій для О.Н., містилася вимога, щоб усі країни якнайшвидше забрали свої війська з Кореї. Другий визначний республіканець, ген. Алберт К. Відемейер, переводив відтягнення американської армії з Кореї, як заступник голови генерального штабу. Після промови сен. Доглеса прийшла черга на ключеву промову губ. Пола А. Девера на Демократичній Конвенції.

Роля часнику в холодній війні

Вашингтон. — През. Труман оголосив заяву, що охоплює 1,800 слів, у справі рекомендацій Тарифової Комісії для заборони ввозу деяких закордонних продуктів. Труман між ін. скреслив з листи заборонених товарів італійський часник, пригадуючи, що цю заборону підготовила комісія під „охоронним тиском" деяких кіл в Злучених Державах. Незнесення заборони ввозу італійського часнику до ЗДА впливав департамент стейту, який доводить потребу цього продукту для вжитку американського населення італійського походження. Крім того плекання й вивіз часнику з Італії допомагає тій країні піднестися економічно, твердить департамент стейту. Це теж, на думку департаменту стейту, спиняє комуністичний рух в Італії. Це мабуть перший раз в історії Америки президент ЗДА обговорює важливість часнику для закордонної економічної політики, відкидаючи рекомендацію Тарифової Комісії в справі управильнення мита.

Американські артисти проти приїзду закордонних артистів

Ню Йорк. — В ділянці праці американських артистів увесь час помічається значне погіршення, яке пояснюється сильною конкуренцією кіна, і телевізії, що відтягають глядача від театру. Невідрадний стан театральних працівників може спричинити, що чужоземні артисти, що сюди приїздять для своєї фахової праці, не знайдуть заробітку. Тому юнія театральних артистів Еквіті вирішила обмежити приїзд артистів з-за кордону до ЗДА. Нові приписи, що їх схвалила юнія унеможливлюють частині артистів отримати дозвіл на приїзд до ЗДА для фахової праці.

Англійці і американці демонструють проти „червоного декана"

Лондон. — Д-р Гюлет Джансон, відомий кентерберійський „червоний декан", повторив минулої неділі з проповідниці кентерберійської катедри брехні комуністичної пропаґанди про вживання аліянтами в Кореї бактеріологічної зброї. Під час його проповіди численні приявні англійці і американці демонстративно вийшли з катедри. Поодинокі представники місцевого населення звернулися до кентерберійського архиєпископа д-ра Джофрі Фішера, домагаючись, щоб він заборонив „червоному деканові" вживати „церковної проповідниці для комуністичної пропаґанди".

Відвідини в „Союзівці" — перешкода для ремонту оселі

У зв'язку з численними запитами та з постійно збільшуваним числом осіб, які відвідують „СОЮЗІВКУ" — новозакуплену оселю Українського Народного Союзу, Екзекутивний Комітет УНСоюзу повідомляє: З уваги на необхідність основного ремонту, який вже ведеться, СОЮЗІВКА не зможе бути віддана до загального вжитку в цьому сезоні. Так само припадкові чи принагідні відвідини в СОЮЗІВЦІ становлять перешкоду в ремонтних роботах і тому Екзекутивний Комітет прохає Вельмишановних Громадян здержатись від будь-яких відвідин в оселі, аж до її формального відкриття. — УНСоюз пішов назустріч потребам Пласту і виїмково віддав деякі приміщення для літнього табору пластового доросту, не передбачуючи комплікацій, що можуть постати з відвідинами приміщених в таборі дітей. Тому теж прохається батьків приміщеної в таборі дітвори, щоби свої відвідини обмежили до найконечнішого і виключно до приміщень табору. Максимальне обмеження відвідин допоможе швидше і успішніше перевести необхідний ремонт та віддати Союзівку до нормального вжитку.

СПЕКА ДОШКУЛЬНА ДЛЯ ВСІХ

Великі спеки в Ню Йорку дошкульні не тільки для 8,000,000 людського населення метрополії, але й для чотироножних мешканців зоологічних садів. Тому велику приємність зробив доглядач зоологічного саду в Бронксі гіпопотамові Петеві в 49 річницю його народин, даючи йому, крім „уродинового" обіду, ще й холодний душ.

ҐІЛЯЛІ ПАША ЗНОВУ ПРЕМ'ЄРОМ ЄГИПТУ

Каїро. — Король Фарук прийняв вчора резиґнацію прем'єра Гессейна Паші та доручив створення нового уряду Агмедові Наґуїбові Ель Ґілялі Паші, попередникові Сіррі Паші на пості прем'єра. Король початково відмовлявся від прийняття резиґнації прем'єра Сіррі Паші, але після цілої низки політичних конференцій, що їх відбув шеф королівського кабінету д-р Гафез Афірі Паша, король цю резиґнацію прийняв та призначив нового прем'єра. Новопризначений прем'єр негайно почав наради з провідниками політичних партій в справі сформування нового уряду. В поінформованих колах вважають, що Ґілялі Паша думає покликати до уряду тих самих осіб, що були міністрами за час його попереднього прем'єрства, за виїмком міністрів торгівлі, фінансів і юстиції. Це свідчило б, що новий прем'єр поведе теж політику свого попереднього уряду, яка включала домагання евакуації британських військ із зони Суезького каналу та поширення єгипетської суверенности на Судан. В англійських політичних колах заявляють, що ця остання криза єгипетського уряду є виключно внутрішньо-єгипетською справою. Одною з головних причин резиґнації прем'єра Сіррі Паші мав бути протест головного команданта єгипетської армії проти призначення прем'єром генерала нижчої ранги міністром війни. Зміна єгипетського уряду відбувається без будь-яких заворушень чи безпорядків в країні, отже цілком навпаки, як це діється в Ірані.

Совєти заборонили подорожування західних туристів по Дунаю

Відень. — Совєтські окупаційні власті в Австрії заборонили американським, британським і французьким туристам відбувати прогулянки по Дунаю між Віднем і Лінцом. Після того, як совєтські власті дозволили на річкоплавство по Дунаю через зону на початку червня цього року, з цього дозволу користали тисячі австрійських і західних туристів. Тепер большевики відкидають всі подання американців, англійців і французів на дозвіл прогулянок, — дозволяючи на них тільки обмеженій кількости австрійців. Західні представництва плянують відповідний протест в цій справі.

Колективізація для війни в Східній Німеччині

Берлін. — Східно-німецькі комуністи проголосили нові сільсько-господарські інструкції, заохочуючи селян творити так звані „сільсько-господарські продукційні кооперативи", що відповідають совєтським колгоспам і артілям. В поінформованих колах вважають, що ці наглі колективізаційні заходи в Східній Німеччині подиктовані не тільки самим процесом совєтизації країни, але й баженням звільнити якнайбільше людських робочих сил із сільського господарства для новоформованої східно-німецької армії. Самі сільсько-господарські продукційні кооперативи, які тепер творяться теж в комуністичному Китаю, є перехідною фазою до повної колективізації. В цих кооперативах селяни ще є формальними в л а с никами своєї землі, тільки спільно її обробляють.

Нові відомості про літаючі тарелі"

Вашингтон. — Керівництво повітряних сил сповістило, що за останній час було занотовано низку нових спостережень над неокресленими ближче літальними апаратами, що їх звичайно називають „літаючими тарелями". Найцікавіше в останніх спостереженнях це те, що присутність у повітрі незнаних предметів уперше була зазначена радарем, а не лише зоровим враженням. Окрім того уперше ствердженo, що деякі з цих предметів летять порівняльно повільно, — із скорістю 100-130 миль на годину, а не з неуявною швидкістю, як про це оповіщалося з попередніх спостережень. Предмети ці зберігають однакову позицію до глядача, проте їхній лет нерівний й вони часом спадають униз чи підіймаються угору. Відомості про нові апарати прийшли не від спостерігачів за „ворожими літаками", що тепер пильнують неба в цій частині країни. Також жадний літак не був висланий переслідувати невідомі предмети. Контроля повітряного руху національного літовища у Вашингтоні сповістила, що її радар відзначив минулої суботи уночі вісім предметів, що порівняльно повільно посувались у повітрі. Також літун, що заслуговує на повне довір'я своїм службовим досвідом, капітан Пірман сповістив, що під час лету, він зауважив тієї ж ночі, по другій годині, вісім предметів, що летіли із швидкістю біля 200 миль на годину. Предмети знаходились у повітрі між Вашингтоном і Мартинсбурґом. З тих предметів три розвинули велику швидкість й пригадували падаючі зірки. Інший літун сповістив, що він зауважив світляне явище біля Гериндону в Каліфорнії. Окрім того дві особи зауважили „літаючі тарелі" минулої п'ятниці над Стейтен Айленд, а три мешканці Ню Йорку бачили їх над Центральним Парком.

МОССАДЕХ ДІСТАВ ДОРУЧЕННЯ СТВОРИТИ НОВИЙ УРЯД ІРАНУ

ҐГАВАМ ЗРЕЗИГНУВАВ З ПРЕМ'ЄРСТВА ПІСЛЯ КРИВАВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Тегеран, Іран. — Після кривавих заворушень, в яких були десятки вбитих і сотні поранених та заарештованих, — Агмед Ґгавам, якому король був доручив минулої п'ятниці створити новий уряд Ірану, — зрезиґнував з посту прем'єра і король доручив створення нового уряду знову д-рові Могамедові Массадехові, через відставку якого заворушення почалися. Моссадех, головний автор націоналізації іранської нафти, був зрезиґнував після того, як шах відмовився передати йому, крім посту прем'єра, ще теж вимагане ним міністерство війни. Тоді король доручив створення нового уряду Агмедові Ґгавамові, проти якого прихильники Моссадеха почали криваві бунти і страйки. Під час заворушень та зударів між демонстрантами з одного боку, а поліцією і військом з другого, в самому тільки Тегерані було понад десять осіб вбитих та сотні поранених і заарештованих. Бунт проти Ґгавама почали націоналістичні прихильники Моссадеха з партії Національного Фронту, але до них швидко прилучилися комуністи, надаючи демонстраціям ще теж протиамериканського та протианглійського характеру. До націоналістичних кличів — „смерть Ґгавамові!" комуністи долучили ще й „смерть англо-американським імперіялістам!" Внаслідок заворушень майже в цілій країні, зокрема в більших містах був припинений ввесь нормальний рух, як теж торгівля і праця по фабриках. В поодиноких місцевостях демонстранти перемогли поліцію та перебрали владу в свої руки. Новий прем'єр Ґгавам виступив в парляменті з домаганням признати йому на найближчий час повновласті для використання поліції і війська в намаганнях привернути лад і спокій в країні. Після того, як розаґітований прихильниками Моссадеха парлямент відмовив Ґгавамові вимаганих ним повновластей, він зголосив шахові свою резиґнацію та відмовився творити новий уряд. В останній хвилині повідомлено, що король під натиском націоналістичних і комуністичних демонстрацій та бунтів, рішився знову призначити прем'єром д-ра Моссадеха. Демонстрації початково зачали націоналісти, але провід в заворушеннях швидко перебрали комуністи. Заворушення мали виразний характер громадянської війни. Заворушення продовжуються, не зважаючи на резиґнацію Ґгавама.

Продовжується „мертва точка" на переговорах в Кореї

Токіо. — Всі дотеперішні повідомлення з відновлених минулої п'ятниці перерваних на прохання комуністів на чотири попередні дні таємних нарад в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї вказують, що загальні оптимістичні сподівання „більшого розвитку" на переговорах не виправдалися й що переговори зупинилися на тій самій „мертвій точці", на якій перебували раніше. Причиною цеї „мертвої точки" є одинока найбільш н е у з г і д нена справа виміни і репатріяції полонених. Комуністична радіовисильня з Пейпіну вчора повідомила, що американські п р е д ставники на переговорах „не виявили бажання чесного і справедливого полагодження оспорюваної справи" репатріяції полонених. Аліянти зі свого боку здержуються від будь-яких коментарів. Натомість західні спостерегачі стверджують, що конференції делеґацій впродовж останніх днів тривали заледве по кільканадцять мінут і з того робиться висновок, що обі делеґації „вичерпали свою арґументацію" без досягнення будь-якого порозуміння.

Артилерійський двобій за гору в Кореї

Сеул, Корея. — На західному секторі корейського фронту вже від шістьох днів триває сильний артилерійський двобій між аліянтами і комуністами за одну стратегічну гору, положену в „нічиїй" зоні. Важкі гармати з обидвох боків створюють навколо гори постійну вогневу перегороду, не допускаючи противника до обсади гори піхотою, до чого зокрема змагають комуністи. Битву розпочали минулого четверга комуністи, що намагались зайняти гору. Досі їхні зусилля були даремні, хоча їхні втрати виносять понад 1,000 вояків вбитими. Битва продовжується.

Американці розбудовують свої повітряні бази у Франції

Париж. — Виконуючи передбачену Північно-Атлантійським Пактом програму розбудови взаємної оборони, американці від кількох тижнів ведуть інтензивну розбудову своїх повітряних баз у Франції. Досі на тих базах перебуває 1,000 американських офіцерів і понад 10,000 літунів, і хоч бази ще тільки розбудовуються та немає для вояків і старшин ані відповідних приміщень, ані можливостей дозвілля, американське командування високо оцінює мораль та обов'язковість заанґажованого в тій розбудові персоналу. Будова баз у Франції належить до програми, яку поширюється на десять країн та яку виконує понад 50,000 робітників коштом 3,000,000,000 долярів, будуючи всіх разом 150 авіяційних баз.

О.Н. ВИШКОЛЮЮТЬ ЮГОСЛАВСЬКИХ СПЕЦІЯЛІСТІВ

Београд, Югославія. — В найближчу середу Об'єднані Нації почнуть здійснювати в Югославії найбільшу програму технічної допомоги, яку колинебудь признано одній країні. З рамени та коштом Об'єднаних Націй виїде 24 югославських робітників до Швайцарії, де відбудуть піврічний курс кораблебудівництва. Програму, яку переводить Міжнародна Організація Праці при Об'єднаних Націях, передбачує в загальному вишкіл і перевишкіл 375 югославських спеціялістів, що будуть вислані в тих цілях до Швайцарії, Бельгії, Голяндії, Франції і Західної Німеччини. Керівником допомогово-вишкільної місії ОН в Югославії є американець Меєр Коген. — Здійснення вишкільного пляну коштуватиме міжнародній організації понад 700,000 долярів. Рівночасно численні західні спеціялісти прослідкують потреби і можливості тої допомоги і тісно співпрацюють з міжнародними організаціями для її успішного переведення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОСОБИ І ПРИНЦИПИ

Цілий цей тиждень буде американське життя обертатися біля цього, що дістся на конвенції Демократичної партії в Шікаґо. Чуємо раз-у-раз за ту чи іншу визначну особу, що має добру нагоду дістати демократичну номінацію на президента держави, а потім ще й стати президентом. Газети переповнені кожної днини різними образками, які виявляють симпатії до різних кандидатів.

Одним словом всюди — особи. До певної міри явище природне, бо ж якраз одна з тих осіб має евентуально стати президентом і заважити на долі Америки і світу. Та найважливішу функцію справляють на ділі ті особи, що працюють в Резолюційній комісії та укладають плятформу партії, себто політичні напрямні для будучого президента та його уряду. А від цього, як зручно ця комісія вив'яжеться зі свого завдання, залежатиме успіх партії в президентських виборах.

Ближче не ознайомлені з американською партійною системою могли б думати про Демократичну чи Республіканську партію в розумінні європейських політичних партій. Але так воно не є. Доказом цього може бути хоч би і ця конвенція, яка виявляє — як і попередні — регіональний поділ, бо є ще далі існує „солідарний Південь", який займає в багатьох проблемах окреме, а часто наскрізь реакційне становище. Не є виключене, що Південь може наробити і цій конвенції багато клопоту, як це було з його „бунтом" в 1948 році. Він може навіть і цього року вийти з конвенції. Та це не буде ніяка демонстрація проти якихось осіб, а проти певних засад, принципів. Як легко догадатись мова тут головно про громадянські права, якими мали б неґри право користуватись на Півдні в цілій повноті.

Є ще інші розходження. В Демократичній партії маємо таких, що цілком добре могли би бути в соціялістичній партії. Деякі з них були найближчими дорадниками Френклина Д. Рузвелта, а дехто залишився ще й при Трумані. Це автори „Ню Діл" та „Фер Діл". Вони вже здійснили деякі свої „соціялістичні експерименти", а інші думають здійснити в найближчій каденції, надіючись, що демократ знов буде вибраний президентом.

Також в Республіканській партії маємо людей, що дуже різняться між собою політично. Є там завзяті консерватисти, а є і ліберали. Тільки Республіканську партію звикли називати партією „багатирів", а Демократичну партією „сірої людини". Колись воно могло мати якесь значення, але не сьогодні. Основником Демократичної партії вважають Тому Джеферсона, але він сам назвав свою партію „республіканською", теж і тому, що він був не тільки завзятий демократ, але й завзятий республіканець. Заложена ним партія цілком не відповідає тій партії, репрезентантами якої стали останніми часами Френклин Д. Рузвелт та Гері Труман, бо вони зцентралізували владу в небувалий досі спосіб, а Джеферсон добачував найбільшого ворога свободи якраз у централізації, в накопичуванні влади в одних руках. До того й сьогодні Демократична партія, хоч виставляє кандидатами і таких мільйонерів як Гариман та сенатор Кер, вважає себе опікуном „бідної людини".

Президент Труман стоїть так непохитно при принципах, що зв'язані з політикою — як він сам її назвав — „Фер Діл". Що вона принесла багато добра для „сірої людини", годі заперечити. Демократична плятформа певно затвердить ці принципи та ще певно їх поширить, щоб потягнути за собою робітничий загал. Зате гірше буде з інфляцією та закордонною політикою і довгим потуранням комуністичній інфільтрації та кремлівському імперіялізмові.

Ми тепер свідками з одного боку боротьби осіб за номінацію, а з другого маємо боротьбу, про яку мало чуємо, але яка ведеться в Резолюційній комісії, яка хотіла б виставити виразну політичну плятформу і одночасно не допустити до розламу в партії через такі питання, як горожанських свобід, робітничого закону Тефта-Гартлі і т. п.

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН — ПЕРЕДВИБОРЧЕ ГАСЛО

Без уваги, кого поставить Демократична партія своїм кандидатом на президента, вона буде спиратись перед виборами на добробуті країни, приписуючи це демократичній адміністрації. Властиво передвиборча агітація буде обертатися довкруги закордонної політики, проти якої Республіканська партія витягне усі можливі закиди. Одначе тому, що на складання й застосування закордонної політики Республіканська партія мала великий ,а часом і вирішний вплив, як ось на підписання миру з Японією, то Демократична партія не має причини побоюватися великої шкоди від її критики.

Зате куди важливішою може бути шкода з критики фінансової господарки Демократичної партії, яка при владі вже понад двадцять років. У минулому, коли закордонна політика Злучених Держав залежала здебільша від поглядів самого президента, передвиборчі гасла оберталося виключно довкруги господарського стану країни, а спеціяльно довкруги добробуту її жителів. За часів влади Республіканської партії агітація була доволі проста. Великі підприємці, більшість яких належала до Республіканської партії, пускали в рух фабрики у виборчому році і переконували своїх робітників, що їхній добробут залежить від підтримки кандидатів Республіканської партії при виборах.

Від часу здобуття влади Демократичною партією положення стало далеко складніше, бо добробут Злучених Держав залежний у великій мірі також і від закордонної політики, з якою зв'язане тепер доволі тісно забезпечення ринків збуту для американської продукції. Від часу президента Френкліна Д. Рузвелта Демократична партія може повеличатися майже безупинним зростом продукції, а це знов має вирішний вплив на постійне зайняття робітників і на їхній особистий добробут. Двадцятирічна влада Демократичної партії дала їй нагоду перевести в життя великі суспільні реформи, які утривалюють особистий добробут робітника. Тому саме є багато таких, що щиро переконані, що тепер Демократична партія є справжньою партією більшости, а республіканці партією меншини в ЗДА. Чи так є, побачимо щойно при виборах у листопаді.

Якщо Республіканська партія не буде в спроможності захитати загальним переконанням, що з Демократичною партією зв'язаний добробут робочих мас, то навіть з таким популярним кандидатом, як ген. Двайт Д. Айзенгавер їй не легко буде відсунути від влади Демократичну партію, не зважаючи на це, що їй можна доказати великі промахи в різнородних ділянках, головно в занедбанні китайської справи й у розпаношенні комуністів в Азії.

Д-р Микола Кушніренко

Про що не говорено на П'ятому Конгресі

Майже всю свою увагу і час П'ятий Конгрес Американських Українців присвятив — поминаючи звіти уступаючої управи — відношенню до УГВР та УНРади, полишаючи на боці справи організації громадського життя на місцях, зокрема справи фінансові, без упорядкування яких праця УКК не матиме ніякого оперття і ґрунту. „На все це не було часу" — пояснює „Свобода" ч. 177 ц. р. З цим ніяк не можна погодитись. Протягом трьох днів тривання конгресу, часу було досить, але був він у великій частині змарнований. Лише перед закриттям зборів один з делегатів (прізвища не пам'ятаю) звернув увагу на згадані недомагання конгресових нарад, на брак конкретного пляну праці на місцях.

Який же справжній стан і образ українського громадського життя на місцях? „Розпорошеність та розгубленість, як в ідейній так і організаційній ділянках" (констатує „Свобода" ч. 138 ц. р.). При всіх найоптимістичніших обрахунках і „статистиках" лише п'ятина (20%) свідомих і активних українців виконує свій національний обов'язок — вплачує даток на Народній Фонд. Фізичний і духовий контакт між одиницями і групами слабне. Громадське життя на місцях замкнулось у політично-групові та парафіяльні гетта, які між собою часто конкурують, якщо не ворогують. Українська громада у ЗДА, як така, непомітно завмирає. Витворилася і далі росте небезпечна суспільно-психологічна постава американських українців, яку можна охарактеризувати байдужістю до загально-національних повинностей „що безпосередньо не зачіпають людини. Цю поставу підсилюють і об'єктивні фактори: тяжка фізична праця, матеріяльний добробут і матеріяльна незалежність, розсіяність по великих містах, жадоба швидкого збагачення, гонитва за долярем тощо.

Багатомовним є також факт, що у перший рік існування Народного Фонду між його платниками новоприбулі складали коло 80%, і лише решта 15-20% було старих іміґрантів, які матеріяльно без порівняння заможніші від новоприбулих. Цей образ мабуть і тепер не змінився. Кажемо „мабуть", бо чомусь і досі не видруковано звідомлення про збірку на Народний Фонд за рік 1951, як це було зроблено за рік 1950; хоч таке звідомлення надзвичайно важливий психологічний і організаційний чинник. Про всі ці справи на П'ятому Конгресі майже нічого не було сказано, хоч деякі делегати могли б поділитися своїм успішним досвідом (напр. з Бостону). Отже лишається єдина трибуна — преса. Тому саме на сторінках преси необхідно обміркувати способи і засади мобілізації фінансових засобів для дальшої акції УККомітету, коротко — справу Народнього Фонду. Без грошей всі наші проєкти і праця УКК повиснуть у повітрі.

Якщо УККомітет є не лише репрезентацією, а й організаційною централею, то в ділянці організації громадського життя на місцях його роля дотепер рівнялася нулеві. Розсилання бюрократичних обіжників із запрошенням платити датки на Народний Фонд — було майже наївністю. Без певних психологічних впливів і чинників Народний Фонд не буде народним — масовим. Поза тими 12 тисячами українців, що вплатили Національний Даток, є ще 30-40 тисяч свідомих українців, що могли б також виконати цей обов'язок. Але ж ця маса американських українців просто не знає і не цікавиться завданням УКК і Народного Фонду; ці люди цікавляться своєю парафією, своєю політичною групою, чи гуртком тощо. Дотепер ще ніхто не вів глибокої, а головно переконливої пропаганди на місцях за Народний Фонд. Дотепер платила на Народний Фонд громадська еліта, — люди, що регулярно читають українські часописи і яким не тяжко заплатити на пошту і вислати чек. Отже як промовити до української маси, що стоїть ще поза Народним Фондом? Як її зацікавити і переконати? Лемент і „тренос" у „Свободі",

(Закінчення на стор. 3-ій)

Юрій Артюшенко

ЗА НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНУ ЄДНІСТЬ

Доля наша лежить у наших власних руках. Не поможуть нам навіть найсприятливіші міжнародні обставини, якщо не спроможемось перейти з словесної, — а в найкращому випадкові — формально-декляративної, — єдности до справжньої національно-державної єдности, та відтак перейти спільними державницькими силами від пасивного вичікування подій до зактивізування в світі української справи. Так, справді, своєю тільки силою ми зможемо заважити на ході подій.

Для того то й треба бути нам сильними. Першим же й найголовнішим джерелом нашої сили в минулому були: „однодушна й спільна оборона та пильнування української землі" як говорить літописець на марґінесі любецького з'їзду. І тому скажемо словами князя Мстислава Ізяславовича: „А ліпо ни било, братіє, возряче на Божію помочь і на молитву святої Богородиці, поіскати отець своїх і дідів своїх пута і своєї чести".

І так виходячи з того становища, що незалежно від існування між нами розбіжних політичних переконань і протилежних поглядів, щодо майбутніх форм державного правління в Україні, є в нашім історично-державнім життю означені й тверді порядки вартостей, яких ми морально й правно зобов'язані придержуватися. До таких вартостей належать у першу чергу державні традиції, праджерело яких лежить у княжій і козацькій добі, а безпосереднє джерело в останнім державницькім періоді. Ці традиції творяться сотнями поколінь у протязі століть і переходять у спадщину від одного державницького періоду до другого як вічні цінності. Бо кожний нарід від одного державницького періоду до другого живе спадщиною останнього, що був повним виявом суверенної волі народу — без впливу будь якої чужої панівної дійсности. **Наша історична доба ще не скінчена — вона йде під знаком останньої нашої Державности — останніх двох актів з 22 січня 1918 і 1919 років**, на які то й спиралася Українська Держава та з яких то й виплинало її законодавство перед яким то ми всі морально й правно обтяжені в обов'язках ще й сьогодні. Бо ні чужина, ні всякі зміни, що були й є під час чужих окупацій, зміни, що не могли й не можуть бути без впливу чужої панівної дійсности, — нікого з нас — політичних еміґрантів не звільняють від обов'язків перед тими законами. Зокрема ж це відноситься до нас, бувшого вояцтва Української Армії, бо **Українська Армія, як національно-державна збройна сила, формувалася й існувала не в часі чужої окупації, не на чужині та не в складі чужих збройних сил, але формувалася й існувала як Армія Суверенної Держави під назвою — Українська Народна Республіка.**

При тім не забуваймо й того, що нові традиції, що наростають у боротьбі УПА, у боротьбі ж за ті ідеали, за які полягли в передових лавах герої Крут, Базару, Зимового Походу й інших несмертельної слави дороговказів, оті герої національної Армії Української Держави, — виростали з традиції Української Армії й є міцно з ними пов'язані, як парості з живодавчим корінням.

В історичнім життю кожного національно-свідомого народу ніколи не переривається тяглість національно-державного переємства. Так і в нас. Вільним речником національно державної волі українського народу, висловленої в двох великих актах 1918 і 1919 років, та суверенним виразником перед світом тяглости переємства останньої державницької спадщини — Української Народної Республіки, — являється сьогодні Український Державний Центр — Українська Національна Рада з своїм Виконним Органом. І це то власне й належить, у нашім національно-державнім життю, до тих означених і твердих порядків вартостей, яких ми морально й правно зобов'язані придержуватися, незалежно від, як ми вже на початку сказали, існуючих розбіжностей в політичних переконаннях і протилежних поглядах щодо майбутніх форм державного правління в Україні. Та ж і в Українській Армії були люди різних світоглядів, але політичні пристрасти не роз'єднали й не розбили нас і тому ще й на еміґрації серед великої частини старих вояків, немов різниці світоглядів існує побратимство. І в тім побратимстві лежить дрімуче джерело тої національно-державної єдности. Оскільки в кожній політичній і суспільно-громадській організації є бувші українські військовики то їх обов'язком пригадати собі й своєму оточенню, що Українська Армія, ані на один день не переставала існувати як збройна сила й для неї ідеалом була Українська Держава, а не та чи інша форма державного правління. І в цім вони були б речниками усього українського вояцтва, що з 1917 року по 1921 рік безперервно боролися за ідеал Незалежної Української Держави, того вояцтва, без якого ми не мали б сьогодні національно-державної традицеї. Вони переживали національно-державну єдність і вони щиро в неї вірять, а це є головною запорукою в їх успіху в акції національно-державної єдности. Бо в те, про що ми переконуємо другого, мусимо насамперед вірити самі. Того, що ми визнаємо в теорії, мусимо дотримуватися в життї, щоб поперше, не захитувати віри в правдивість теорії й не підривати довір'я до себе інших, а подруге, — перевірити життєздатність теорії та набути життєвий досвід. Бо як молитва без діл є мервою, так мертвою є й теорія без досвіду. І тільки так національно-державній єдності ми привернемо той єдиний, глибокий зміст, за який боролися і вмирали найкращі сини України, зміст єдиний і неподільний, як єдиною й неподільною є Українська Нація. Бож борці полягли за Україну мали завжди перед очима тільки єдину велику мету — незалежну і соборну Українську Державу.

М. Дудра

СТАРЕЧІ ПЕНСІЇ ТА НОВА ІМІҐРАЦІЯ

Як відомо, від 1935 р. маємо в Америці федеральне суспільне забезпечення, згідно з яким особи, які відповідають вимогам закону та які осягнуть 65 літ життя, одержують старечі пенсії, без огляду на це, чи вони багаті чи бідні. Оце обезпечення не слід змішувати з старечими пенсіями, які виплачують поодинокі стейти незаможним старцям. Це останнє не обезпечення, а добродійність, яку можна одержати тільки в виїмкових випадках крайньої убогости.

До 1950 р. обезпеченими були тільки робітники, з виключенням самозатруднених, а то і деяких важливих груп робітництва. Від січня 1951 р. обезпечені є не тільки всі категорії робітників, але теж самозатруднені, з виїмкам вільних професій та фармерів. Цього ж року збільшено теж старечі пенсії майже на 100%.

Щоб бути обезпеченим, робітник мусить працювати певну скількість літ та заробляти не менше $50 на квартал (3 місяці). З заробленої суми працедавець стягає з робітника один і пів процента, додає від себе один і пів процента платні та відсилає цю суму до фонду суспільного забезпечення. Самозатруднені особи, яких дохід перевищає $400 річно, платять два і одну четверту процента від цеї суми. Вони теж мусять мати цей дохід та платити обезпеченеву вкладку через певний протяг часу, щоб бути обезпеченими.

Висота старечої пенсії залежить від „пересічного заробітку", який калькулюється по спеціяльним, відносно скомплікованим правилам. Тут досить згадати, що найменша пенсія на особу виносить $20, а найбільша $80. Найбільша пенсія для обезпеченої особи та для її рідні (в випадках передбачених законом) виносить разом $150. Це відноситься в повній мірі до робітників та до самозатруднених. Вкоротці ці пенсії мають бути знова збільшені.

Скільки ж літ мусить людина бути обезпеченою, щоб бути управненою до старечої пенсії? Ця постанова закону різниться цілковито від принципів приватного обезпечення. Вона теж найменш зрозуміла для широкого загалу. Бувають випадки, що людина була обезпечена 9 літ і не одержала жадної пенсії, під час коли друга особа, яка працювала в обезпеченім підприємстві всього два роки, одержує $80 місячної пенсії.

Тут найновіша засада така: Щоби одержати старечу пенсію, людина мусить бути обезпеченою принаймні через половину часу, який уплине між 1 січня 1951 р. а її 65 роком життя або датою смерти (в тому випадку пенсію одержує рідня). При цьому є предвиджений мінімум і максімум періоду обезпечення. Мінімум виносить 6 кварталів, максімум — 40 кварталів (10 літ). Це значить, що людина мусить бути обезпечена бодай півтора року, а з другої сторони 10-літне обезпечення управнює людину до пенсії навіть тоді, коли б половина часу, яка упливе між 1 січня 1951 р. і 65 роком її життя або датою її смерти, виносила і 20 літ. Позатим, очевидно, людина, хоче чи не хоче, платить обезпеченеву вкладку так довго, як довго працює в обезпеченому підприємстві, або заробляє як самозатруднена особа понад $400 річно.

Які ж вигляди на одержання старечої пенсії мають люди, які вже осягнули 65 рік життя, коли приїхали до Америки? Вони, можна сказати, в виїмково доброму положенні. Їм вистачає попрацювати півтора року, заробляючи всього $50 на три місяці, щоб одержувати досмертну пенсію в мінімальній висоті $20, яка має бути вкоротці підвищена. Коли ж їх заробітна платня вища, тоді і стареча пенсія відповідно вища. Це саме відноситься до самозатруднених людей, які заробляють частинно на свій прожиток журналістикою, тощо. Коли вони заробляють понад $400 річно, через півтора року, вони управнені до мінімальної старечої пенсії.

Це мінімальні вимоги, які зараз відносно легко сповнити. Сьогодні і старша людина може одержати працю, хоч і не найкраще платну. Та тут не ходить про дійсний заробіток, а про сповнення вимог для одержання пенсії. Заробіти $50 на три місяці може легко і людина понад 65 років життя. А в цей спосіб вона, одержуючи старечу пенсію, частинно усамостійниться на старі літа і не буде повним тягаром для рідні.

Автор цих рядків стрічав особисто людей в такому положенні, які не знали про відносні постанови закону. Це і спонукало його написати цю статейку.

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конгресу (1949 — 1952)

(9)

а) Маніфестації

Влаштовувані з ініціятиви або за апробатою УККомітету масові маніфестації американських українців в поодиноких громадах причинилися у великій мірі для популяризації української визвольної справи серед американського загалу та не могли залишитися без впливу і на політику американського уряду. В цьому велику ролю грали виступи на цих маніфестаціях американських представників: сенаторів, конгресменів та інших офіційних або громадських осіб. Такі маніфестації відбулися:

—З нагоди 10-річчя УККомітету влаштовано велику ювілейну маніфестацію в Ню Йорку та майже в усіх інших американсько - українських громадах в рр. 1950-51.

—З нагоди геройчної смерти командира УПА ген. Т. Чупринки-Шухевича.

—З нагоди 25-ої річниці трагічної смерти Головного Отамана Симона Петлюри.

Маніфестації були масові, відбулися в більшості громад та майже завжди з виступами високих американських представників.

—Окремі масові маніфестації в американсько-українських громадах відбулися з кінцем минулого і з початком цього року у зв'язку з відновленими проявами біло-російського імперіялізму та за визволення України.

Крім цих маніфестацій, що відбулися з ініціятиви УККомітету, цей же Комітет апробував, підтримав або в інший спосіб посередньо причинився до низки інших місцевих маніфестацій, як маніфестації СУМА і ДОБРУСУ в Ню Йорку та інші.

Всі ці маніфестації мали відгук не тільки в місцевій американській пресі, але часто і в Конґресовому Рекорді, про що ще буде мова дальше.

б) Конференції

Участь в різноманітних конференціях, як теж власні конференції становили важливу ділянку праці УКК в звітовому часі. УКК організував або брав участь у таких важливіших конференціях, що мали опісля загально-американський відгомін:

—Пресова конференція УККомітету в Ню Йорку перед маніфестацією в листопаді 1951 р. з участю представників Ню Йорк Таймсу, Геральд Трибюн, Асошієтед Прес, Голосу Америки та інших. Подібна пресова конференція відбулася теж з нагоди маніфестації в Нюарку в березні 1952.

—Участь в конференції в Мілвокі, Висконсин, в грудні 1951 з нагоди Всеамериканського Дня для поборювання комунізму. Конференція і українські виступи на ній мали найширший відгомін.

—Пресова Конференція у Вашингтоні в січні 1952 р., на якій наш голова проф. Добрянський, професор Джеймс Бирнгем та конгресмен Керстен обговорювали справу доповнення Керстена до Акту Взаємної Безпеки.

—Участь в конференції в справі Громадянства у Вашингтоні в 1950 і 1951 рр. На цих конференціях обговорювано низку проблем, зв'язаних з правами і обов'язками громадян.

—Участь в конференції в справі психологічної стратегії в теперішній холодній війні в лютім ц. р. у Вашингтоні. З уваги на імперіялістичні інтриги представників білої російської еміґрації, яка при допомозі голови конференції конгресмена Армстронга намагалася опанувати її та пропагувати свої імперіялістичні цілі, УКК разом з представництвами інших національностевих груп, народи яких поневолені Москвою, рішився не приступати до плянованої там постійної організації в справах психологічної стратегії.

—Участь в конференції у Вашингтоні в лютім ц. р. скликаній Агенцією Взаємної Безпеки для познайомлення чужомовних груп з американською акцією економічної допомоги різним закордонним країнам.

Крім того, представники УКК брали участь в низці принагідних нарад та конференцій, заступаючи на них українську визвольну справу.

Окремо треба згадати про тісний зв'язок УККомітету з іншими національностевими групами в Америці, яких народи поневолені Росією, спільні конференції з ними та участь в їхніх імпрезах і акціях, подібно як і їхню участь в наших імпрезах та акціях.

Український Конгресовий Комітет належав або тісно співпрацював ще з такими загально-американськими організаціями:

All-American Conference to Combat Communism;
American Committee on United Europe;
Federation of Americans of Central and East European Descent;
National Conference on Citizenship;
The Joint American Council ta International Peasant Union,

як теж заповів свою участь з відповідними рефератами в Конвенції допомогової організації „Американського Орла" і належить та має свого представника в особі п. Пізнака в Американському Комітеті для підтримки спеціяльної іміґрації до ЗДА.

в) Інтервенції

Особисто через своїх представників або відповідними меморіялами УККомітет в звітовому часі інтервеніював в таких важливих справах:

—В справі признання української національности в переписі населення в 1950 році. Видано і поширено між американськими українцями 100 тисяч листівок з закликами та інструкціями, як вони повинні заступати свою національність під час перепису.

—В справі скасування іміґраційних обмежень відносно членів колишньої Української Дивізії.

—В поодиноких конкретних випадках перед Іміґраційною Службою.

—В справі признання закордонних ветеринарських студій.

—В справі засуджених в Німеччині трьох українців за напад на Гулая.

г) Оборона української справи

Практично вся акція УККомітету скерована на оборону української справи, хоча були тут і деякі конкретні випадки, про які треба згадати окремо. Сюди належать насамперед:

—Меморіял в справі майбутнього ладу на Сході Европи.

—З'ясування політичних засад УККомітету.

—Меморіял до уряду ЗДА в справі обміну українськими територіями між СССР і Польщею.

—Піддержано лист 116 республіканських конгресменів в січні 1952 до державного секретаря Діна Ачесона з домаганням, щоб він зголосив в ОН обвинувачення проти Совєтського Союзу за народовбивство у Вінниці і Катині.

—Меморіял в справі окремих військових частин в европейській армії.

—Вислано листовну відповідь Кеннанові за його порівняння України з Пенсилвенією в публіцистичній статті.

—Приготовано аналізу угоди в Ялті.

—Піддержувано кожний принагідний виступ видатних американців в обороні української визвольної справи, зокрема виступи Стассена і сен. МекМегона.

—Роблено заходи для створення Американського Комітету для допомоги визвольній боротьбі неросійських народів Совєтського Союзу.

—Продовжувано заходи для створення Американського Товариства Приятелів Вільної України.

(Продовження буде)

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В ІРАКУ.

НЕЗАВИДНА ДОЛЯ УКРАЇНЦІВ В ІРАКУ

В Іраку проживає певна скількість у к р а ї н ц і в, яких спочатку іракський уряд був посадив в табори, але внаслідок інтервенцій і заходів КОУГЦУ та Союзу Українців у Великій Британії (СУБ) вони були звільнені під умовиною, що до 6 місяців виїдуть з Іраку. Тому, що це не було для них фізично можливо, обидві згадані наші установи і н т е р в е н і ювали дальше у іракського уряду та в міжнародніх установах і добилися цього, що тим українцям дозволено було залишитися в Іраку на необмежений час та одержати працю так само як іракським горожанам (досі того не було можливо для них мати).

Та хоч марево їх примусового виселення не висить над ними, обставини їх життя є дуже тяжкі, заробітки малі так, що вони находяться в трагічному положенні.

Делегат Міжнар. Червоного Хреста об'їздив якраз тепер Близький Схід, вівідав також українців у Багдаді і повідомив СУБ про тяжке їх положення. Їм потрібна в першу чергу поміч харчовими пакетами, а в дальшому треба їм допомогти виемігрувати кудись за океан до Америки, Канади чи деінде.

(„Канадійський Фармер", Вінніпеґ).

В ІТАЛІЇ.

УКРАЇНСЬКІ РАДІОПЕРЕДАЧІ В „РАДІО РИМ"

„Радіо Рим" передає постійно передачі українською мовою, черпаючи матеріяли головним чином з української европейської преси. Ці передачі доволі точно інформують про важливіші події українського життя в вільному світі. Але не всі українські часописи доходять до „Радіо Риму", а ті, що доходять, роблять це не точно і утрудняють працю радіостанції.

(За „Українським Словом", Париж).

ІНЖ. Д. АНДРІЄВСЬКИЙ В ІТАЛІЇ

Інж. Д. Андрієвський, заступник керівника Ресорту Закордонних Справ ВО УНРади, виїхав на двотижневий побут до Риму. Окрім зустрічі з представниками політичних кіл, інж. Андрієвський має виголосити доповідь на актуальні теми української визвольної боротьби в Італійсько-Українському Товаристві.

(Укр. Інформ-Бюро).

В АВСТРАЛІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ ВІДДІЛ У ДЕРЖАВНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

Управа Української Громади Південної Австралії на засіданні 10 травня ц. р. рішила звернутися до українського громадянства з проханям допомогти доповнити український тідділ Державної Бібліотеки в Аделайді. Теперішній стан Українського Відділу Державної Бібліотеки є дуже бідний.

ВИСТУПИ В РАДІО УКРАЇНСЬКОЇ СПІВАЧКИ

У Сиднеї, 9 червня ц. р., виступила по радіо з українськими піснями відома для сиднейських слухачів співачка Таїса Тарас. Між аріями з клясичної европейської музики виділилася українська пісня „Ой казала мені мати".

(„Український Голос", Вінніпеґ).

В НІМЕЧЧИНІ

ДИСКУСІЯ В ШТУТТҐАРТІ

Заходами Ресорту Преси й Пропаганди ВО, в рамах дискусійних зібрань Студії Проблем Східної Европи при німецькому радіо Штуттґарт, відбулась доповідь п. Г. Котовича н. т. „Визвольна боротьба українців". На доповіді були присутні численні політики й журналісти, як з українського боку, так і з німецького та з боку народів середньої і східньої Европи. З'явились також москалі, щоб заперечити українську тезу.

В дискусії виступило понад 20 промовців. Всі вони за вийнятком москалів, висловлювались назагал прихильно про українську визвольну боротьбу й відновлення української державности, хоч у німецьких промовців відчувалась велика обережність, а подекуди й необізнаність з українським питанням.

Найбільш прихильним був виступ кол. литовського мін. фінансів д-ра П. Карвеліса, який заявив, що не можна собі уявити встановлення миру й політичної рівноваги на сході Европи без існування само стійної української держави, що має увійти в родину европейських народів.

Московські виступи не мали ніякого успіху, а їх заяви, що большевизму не можна утотожнювати з російським народом викликали іронічні завваження багатьох чужинців.

(„Українське Слово", Париж).

ВИСТУП БАЛЕТНОЇ СТУДІЇ ПРОФ. АННИ ЗАВАРИХИНОЇ

9 червня ц. р. в театральній залі Мюнхену - Шляйзгайму балетна студія, зорганізована проф. Анною Заварихиною, мала свій перший виступ, який пройшов з великим успіхом. Переповнена заля після кожного появлення молоденьких виконавців гриміла рясними оплесками. Та варт відзначити, що в основному увага була спрямована на танці, виконані Ярославом Заварихином. В балетній студії особливими успіхами тішаться Гануся Йогансен (дочка знищеного комуністами українського поета), Леоніда Греків, Валя Криниченко, Катя Швець, Світлана Дубровська, Ганя Михайленко, Марійка Река, наша найменша — Мирося Пашник, Зоя Харитончик, Таня Плювак та талановита прімадонна Елеонора Грекув.

Німці та інші чужинці, що заповнювали залю, були заскочені несподіванкою і після балетного вечора звернулись до проф. Заварихиної з проханям дати вечір у Мюнхені для німців.

(„Український Самостійник", Мюнхен).

В АРГЕНТИНІ.

КОНЦЕРТ ЕДДІ САПРУН

Сміло можна сказати, що концерт Едді Сапрун — (при фортепіяні Северин Сапрун) — був небуденою подією в концертовому житті нашої еміграції в Аргентіні. Навіть найбільші песимісти мали змогу переконатися, що ми й тут, серед обставин не дуже сприятливих мистецтву, можемо дати щось, що виходить поза межі звичайної пересічности та чим можемо заімпонувати й чужинцям. Кажу „ми" і думаю, що можемо зачислити Едді Сапрун до нас, бо ж сама вона дала нам право до цього, присвятивши три четвертини концертової програми українській музиці та відспівавши всі пісні в українській мові так переконливо і з таким пієтизмом, який часом тяжко знайти в співачок-українок.

Успіх концерту був великий, і захоплена авдиторія зробила мистцям овацію, що разом із численими китицями та кошами квітів мала бути виявом вдячности а незабутні хвилини правдиво - мистецької насолоди, які не один з наших емігрантів за ввесь час перебування в Аргентіні пережив уперше.

(„Овид", Буенос-Айрес).

У ФРАНЦІЇ.

ВРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ

В неділю, 29 червня ц. р. відбулося врочисте посвячення української Малої Семінарії в Люріш біля Орлеану (Франція).

В цій небуденній урочистості взяли участь високі церковні достойники: Й. Емін. Кард. Тіссеран, Голова Святішої Колеґії, Їх Екс. Монсіньор Ронкалу, Апостольський Нунцій у Франції, Їх Екс. Впреосв. Кир Іван Бучко, Апостольський Візитатор; Їх Ексц. Єп. Орлеану Пікар; Генеральні Вікарії Апост. Віз.: Всв. Отці П. Голинський, Ол. Малиновський, М. Ван де Мале, Я. Перрідон; Ректор Української Папської Колеґії ім. Свм. Йосафата, в Римі, Всч. М. Когут, ЧСВВ.

Були приявні кореспонденти французької („Ля Круа" й ін.) та української преси („Христ. Голос", „Українець-Час").

Службу Божу, під вільним небом, целебрував Впреосв. Кир Іван, який виголосив теж гарну і глибокозмістовну та патріотичну проповідь. В рямках Богослуження відбулися піддияконські свячення одного Салезіянина.

На закінчення врочистості сказав зворушливе слово Їх Ем. Кардинал Тіссеран.

Співав хор із Ліону, під керівництвом п. Т. Дратвінського.

Приявних на врочистості було понад 700 осіб, у цьому б. 500 українців.

(„Українець-Час", Париж).

В КАНАДІ.

ПРОФЕСОР БРИҐІДЕР НЕ ЖИВЕ!

Торонто. — В суботу, 12. 7. 1952 в год. 3-тій попол. заснув у Бозі, по тяжкій хворобі в 63 році життя проф. д-р Володимир Бриґідер б. професор львівського університету, дійсний член НТШ, визначний український учений і громадський діяч.

Похорон відбувся в середу. 16. 7 1952 з катедри св. Йосафата при Франклін Евеню на зах. Торонті в год. 9 вранці.

(„Новий Шлях", Вінніпеґ).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Концерт учнів Музичної Студії Наталії Котович.

Як попереднього, так і цього року відома піяністка й учителька гри на фортепіяні улаштувала концерт учнів своєї музичної студії в залі У. Гор. Дому при 23-тій і Бравн вул. Концерт був так само успішний і вдалий, як і попереднього року.

Пані Наталія Котович є одночасно учителькою американської школи „Сеттлемент Мюзік Скул" у Филаделфії. Директор тієї школи п. Йоган Ґроллс був присутній на згаданому концерті і написав ось таку його оцінку (подаємо переклад з англійського):

„Другий річний фортепіяновий концерт учнів Наталії Котович, подібно як і концерт даний її учнями попереднього липня, знову зробив на нас враження визначними вислідами, яких досягла ця досвідчена учителька.

Гра учнів виявила великий поступ в техніці і в інтерпретації. Гарна якість тону і добре ритмічне оформлення як також і музичне фразування відзначилися високою якістю, що захопила слухачів, між якими були батьки, знайомі і визначні знавці музики.

В противенстві до багатьох учнівських концертів в яких хибна цирковість є вислідом поверховного і чисто купецького навчання, концерт учнів п. Н. Котович справив на нас враження повного добуття музичних досягнень. Гру слідуючих учнів треба особливо відмітити, бо в ній з'єднались дійсний талант і мистецьке навчання.

1. Концерт розпочала семилітня Богданна Казанівська програмою зложеною із 4-х фортепіянових творів із яких особливо Вальс Квітів композитора Крозби виконала елеґантно і з технічною викінченістю.

2. Марта Шиприкевич, яка вчиться тільки 2 роки, окрім інших творів, відограла тяжку композицію Василя Барвінського „Мишка та ведмідь" дуже добре.

3. Таня Дяків своєю грою зробила велике враження на слухачів. Особливо прекрасний був „Похорон ляльки", Чайковського. „Н о к т у р н" Шопена (в обробці Томпсона) був граний по шопенівськи.

4. Оля Яриmenko, серйозна і дуже прецізійна, яка вчилася теж тільки 2 роки, виконала 6 творів музичних дуже музикально із технічною фінезією.

5. Те саме можна було зауважити у грі Лесі Маланчук, що тільки після 2-ох літ науки вспіла виконати, крім Менуета Баха, трудну сонатіну Кулава 55 ч. 2 та Новелетту кабалевського.

6. Володимир Старосольський, якого ми перший раз почули, виявив непересічний талан, який при витревалій праці заповідається на непересічного піяніста.

7. Леся Михайлів виявила великий поступ, граючи брилянтно Вальса Кренцліна та дуже м у з и к а л ь н о пісню Сольвеґії Ґріґа.

8. Теж із захопленням сприймала публика гру Аври Середи, що прекрасно з технічною брилянтністю виконувала Вальс Гурліта та Метелики Лєґе.

9. Л. Шварц заблестіла брилянтним виконанням твору „Малий Жарт" Кабалевського.

10. Інтерпретація драматичної фантазії Моцарта Д-моль у Петра Шиприкевича відзначалася чистою прекрасною якістю тону, як також у Вальсі Дюранда виявив брилянтну техніку і стиль.

11. Гра К. Лов довела цей інтересний концерт до кінця. Його поетична інтерпретація „Сяйва місяця" Дебюсі, фантастичне оформлення „Танку ґномів" Ліщта як теж і досконале стилеве ритмічне віддзеркалення Гопака Муссорґського завершили той дуже приємний вечір.

Паню Наталю К о т о в и ч признано за справжню знамениту учительку та повного знавця музики.

З приємністю очікуємо третього річного концерту в кінці найблищого шкільного року.

Йоган Ґроллс.

Український Гіпотечний Банк росте

(Актива перейшли 300,000.00 долярів)

Наше громадянство цікавиться зростом нашого економічного життя в різних громадах. Головно Филаделфія, яка в ділянці економічного життя дуже жвава, в загальному віддзеркалює наш теперішній ріст в господарському житті. Тут у цьому місті повстало в останньому часі багато нових господарських станиць і вся українська громадськість цікавиться не лише політичним і ультурним життям, але й господарським: про це говорить скількість відкритих останнім часом крамниць і скількість закуплених домів.

Велику фінансову допомогу в цьому напрямі несе Українське Будівельно-Позичкове Товариство у Филаделфії, вул. Норт. Френклін ч. 847. Кожної п'ятниці в часі від год. 7-ої до 9-ої вечером приміщення цього банкового товариства в будинку Горожанського Клюбу битком набите нашими людьми, які несуть свої ощадности до цього нашого банку, або приходять з проханням про позичку на закупно дому, чи в інших фінансово-господарських справах. Це живе зацікавлення нашого громадянства Позичковим Товариством дало те, що в останньому часі (за останніх 9 місяців) вклади грошові до Товариства зросли на 150,000.00 дол., а сума актив перейшла 300,000.00 дол. Місячні трансакції дають суму 50,000.00 дол.

Та деякі і давні і нові поселенці стоять на боці, не зважаючи й на те, що наше товариство дає 3%, а то й 4% річної дивиденди, та й уділює позички на купно домів, чи підприємств на дуже догідні довгоречинцеві сплати та й на низьких відсотках. Будівельно-Позичкове Товариство контрольоване стейтовим банковим департаментом.

Якщо б лише половина української громади стали вкладчиками У к р а ї нського Будівельно-позичкового Товариства, тоді його актива зросли б в одному місяці до одного мільйона долярів.

Та є причина бути оптимістом, бо наше Товариство росте. Піонери давньої і нової іміграції будують нове життя на твердих економічних основах.

В.

Вілемантик, Конн.

Успіх Українського Народного Балету

Десь-там поведиких містах як: Ню Йорк, Шікаґо, Філядельфія, Дітройт і ін. існують різні мистецькі групи і ансамблі, які пропагують українське мистецтво й культуру серед своїх і чужих. Звичайно, це явище цілком зрозуміле, коли брати під увагу, що в згаданих містах Америки живе більшість наших інтелектуалістів і фахівців різних ділянок мистецтва. І в той час, коли великі міста мають аж забагато всяких балетів, хорів і ансамблів „провінція" є позбавлена можливости створити в себе щось репрезентативного тому, що бракує мистецьких сил. Правда, деяка кількість мистців поселилася на „провінції", але це одиничні рідкісні випадки. До таких рідкісних випадків треба зачислити Український Народний Балет зорганізований п. Юрієм Русином в місті Виллимантик, стейту Коннектикат. Трудне було це завдання зорганізувати такий балет. Брак відповідних до того роду мистецтва людей, брак власної домівки на проби, а головне відсутність оркестри — робили задум п. Русина майже неможливим до виконання.

Але п. Русин належить до того роду людей, що не скоро піддаються зневірі. По довгих стараннях і трудах вдалося зібрати групу „охотників" (12 осіб) знайти приміщення на проби, а оркестру заступити . . . п а т е ф о н о м. Шість місяців „мучив" п. Русин свою „дванадцятку" а „дванадцятка" його. І, що за той час п. Русин не заломався ні духово, ні фізично, то це треба зачислити на рахунок його великої любови до танцювального мистецтва. Треба мати дійсно нерви і тверду волю, щоби по цілоденній тяжкій праці знайти ще в собі силу вісім годин тижнево „скакати" по сцені. За браком відповідних сил, п. Русин мусів сам виконувати найтяжчі сольові точки в кожнім танку. А було тих танків стільки, скільки всіх танцюристів, тобто дванадцять.

20 квітня 1952 року, в найкращій залі Виллимантик ми побачили перший виступ Українського Народного Балету. На виступ прибуло 300 осіб, з того около 130 американців. Стилеві строї і хореографія танків захоплювали глядачів, а дехто аж „ахнув" з несподіванки. Це був дійсно приємний вечір і він залишив незабутній спомин у глядачів, а виконавцям дав повну сатисфакцію за шістьмісячні труди. Танцювальні точки чергувалися зі співом п. Л. Рейнаровича і П. С. Іллєнко.

По вдалім першім виступі балет запланував зробити маленьке турне по стейті Конектикат. І так за чергою пішли виступи:

10 травня в Колчестер, — 11 травня в Бристол, — 22 червня в Ню-Гейвен, а 29 червня в Гартфорд.

Виступ в Гартфорді був справжнім концертом, бо крім танків виступав також мужеський хор з Колчестер під керівництвом п. С. Саворського. Всі виступи були попереджені інформативними статтями в місцевій англомовній пресі і радіо.

По виступах були поміщені в тій-же пресі прихильні рецензії з інформаціями про строї, з іменами танцюристів, з місцем їх походження і про мистецьку кар'єру п. Ю. Русина.

Нажаль виступом в Гартфорді балетна група мусіла перевати не тільки своє турне, але й взагалі припинити свою діяльність тому, що двох хлопців з групи відійшло до війська, а одна дівчина виїхала до іншого стейту. Своїми виступами балет осягнув цілковитий мистецький успіх, доказом чого були безперервні оплески по кожній точці програми. Деякі точки на бажання публіки прийшлося повторювати другий раз. Хореографія танків „Ой не ходи Грицю" і „Вечорниці" дають підставу думати, що п. Русин не тільки здібний танцюрист, але також і добрий майстер в укладанні танків на народніх мотивах.

Про популярність балету серед американського громадянства свідчать ось такі факти: балет виступав з кількома народними танками на весіллю у одного лікаря-американця, запрошений туди його родиною; балет дістав запрошення виступити на стейтовім фестивалю, який відбудеться 6 серпня цього року в Сторс, Конн. в університетській залі. Хочеться вірити, що балет, хоч в неповному складі, гідно зарепрезентує українське мистецтво перед кількатисячною масою глядачів, — тим більше, що це буде одинока українська репрезентація.

Балет виявив також громадську свідомість, бо покривши всі видатки сполучені з виступами, жертвував 200 дол. на фонд будови церкви в Виллимантик, — 25 дол. на фонд церкви в Колчестер і останніх з каси 15 дол. через Відділ УКК в Гартфорді на українських інвалідів.

Як довідуємося п. Юрій Русин має на меті переїхати десь до більшого міста і там продовжувати свою мистецьку роботу.

Яр. Тро-цький

Про що не говорено на П'ятому Конгресі

(Закінчення зі стор. 2-ої)

хоч як був оправданий, не досягав мети. Лишається одинокий засіб: витворення на місцях певної психологічної атмосфери, певної публічної опінії, які можливі лише при фізичному контакті людей, коли постає і контакт духовий. Тут приходимо до питання консолідації груп і гуртків на місцях. Приходимо до справи **реалізації консолідації**, що утворилася на П'ятому Конгресі. Там можна було робити обструкції і торгуватися за зміст резолюцій, але на місцях найменший натяк на це, при досягненню спільних завдань, знеохотить, здемобілізує і розпорошить масу. Отже всі українські групи і парафії на місцях, у справі УКК і Народного Фонду, мали б виступати разом і односгідно. Дуже було б доцільно відбути **спільні віча** з доповідями про завдання УКК і Народного Фонду. Духовенство Церков, яких офіційна назва є „українські", могло б багато помогти, пригадуючи вірним моральний обов'язок сплатити національний даток. До того новоприбулих привезено у цю країну даром не задля їх гарних очей, а в ім'я християнських ідеалів людяности і справедливости, й вони мають моральний борг ці ідеали підтримувати, у першу чергу своєю жертвенністю для визволення Батьківщини. Треба вміти найти стежку й до серця давної іміґрації, що не раз давала докази свого зрозуміння для старого краю, допомога якому є сьогодні ще й допомогою Америці.

Отже мусить бути проведена якнайскорше широка освідомлююча кампанія, яка створила б певний психологічний ґрунт і переконання, що платити Національний Даток необхідно так само, яка і коленту до своєї парафії. І то платити щороку, стати постійним членом великої української громади Народного Фонду. Маючи це на думці, і не знаючи інтенцій статутової комісії УКК, автор цих рядків пропонував (у „Свободі" ч. 164 ц. р.) творити відділи УКК із фізичних осіб — платників Національного Датку. Але теперішній статут УКК дає інші вказівки, отже мусять найтися й інші організаційні засоби об'єднання й розширення маси фізичного членства Народного Фонду. Коли буде успішно виконана велика пропаґандивна праця на місцях, тоді й збірщики не мусітимуть ходити „від хати до хати", лише до деяких хат.

При оцінці збірки на Н. Ф. з якоїсь місцевости не можна подавати лише зібрану суму грошей, а необхідно також вказати процент (%) українців даної місцевости, що сплатили Національний Даток.

Визначена сума 250 тисяч річно (яку ніяк не можемо осягнути) — недостатня для виконання тих величезних завдань, що їх сучасна доба збросить ставляє і перед американськими українцями. Ця сума також мала і відносно матеріяльних спроможностей американських українців. Якщо П'ятий Конгрес був справді консолідаційний і успішний, то його наслідки мають проявитися у числах цьогорічного Народного Фонду. А для цього треба негайно розпочинати добре продуману спільну працю на місцях з ініціятиви і під керівництвом централі — УККомітету, до нової управи якого, в першу чергу, адресована і ця стаття.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ОДНОРАЗОВИЙ НАКЛАД ПОЛІТВІДДІЛЬСЬКИХ ГАЗЕТ 200.000

Машиново-тракторні станції (МТС), яких є на Україні до 1500, з парком сільсько-господарських машин і величезним апаратом адміністрації над колгоспами, техніками і т. п., мають в своєму складі окремий політичний апарат під назвою „політвідділів", що виконують ролю політичної поліції супроти колхозів і колхозників та безпосередньо керують діяльністю комуністичних організацій в колхозах. Коротко сказати — доля й недоля голови колхоза і до кожного колхозника в усіх ситуаціях їх життя передусім залежить від політвідділу МТС. Для здійснення своїх спеціялізованих завдань, політвідділи мають окрему пресу призначену спеціяльно для колхозів і колхозників. Одноразовий наклад політвіддільських газет складає 200 тисяч примірників.

Молоді робітники не виконують норм виробітку та порушують дисципліну

скаржиться к о р е с п о н д е н т „Рад. Укр.", списуючи працю на харківському заводі „Червоний жовтень": „Серед робітників, які не виконують норм виробітку і порушують дисципліну, є ряд молодих робітників, що недавно прийшли в цех . . ." Як видно з кореспонденції, мова йде про молодь, яка прийшла (чи яку, власне, загнали) з „ремесленного училища".

УКРАЇНЕЦЬ З ЙОНКЕРС ПОЇХАВ НА ОЛІМПІЯДУ

П. Павло Бохневич, син Івана Бохневича з Йонкерс, Н. Й. буде репрезентувати Злучені Держави на Олімпійських Ігрищах у Фінляндії — як подає „Yonkers Herald Statesman", який помістив статтю і знимку п. Бохневича і 2 других змагунів з Йонкерс, як їх представивши Управі Міста і др. урядів, прощали перед виїдом до Фінляндії, дня 9. липня. П. Павло Бохневич разом з партнером п. І. Андерсоном перемогли в каякових тандемах на 10,000 метрів в часі 47:20, що запевнило їм виїзд на Ігрища.

С. К.

НОВА ПОСТАНОВА ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ

На основі 334. секції нового іміґраційного закону — (Public Law 414,) ухваленого 83. Конгресом, який ходить в життя 24 грудня 1952 р., кожен чужинець, який прожив 5 років у ЗДА і покінчив 18 років життя, може подавати прохання до Іміґраційної й Натуралізаційної Служби Державного Департаменту про приділення йому американського громадянства.

Згідно з цим новим законом не вимагається більше від кандидатів на американських громадян, щоб вони вибрали раніше так звані „перші папери".

„Перші папери" більше не потрібні, а кожен, хто живе легально у ЗДА п'ять років від дати вступлення на американську землю, має право старатись про громадянські папери і їх дістати.

„Перші папери" будуть видавані на спеціяльне бажання аплікантів, які потребуватимуть їх для одержання праці, чи яких інших важливих причин.

Якщо б хтось мав якісь сумніви у цій справі або хотів виясненъ, просимо звертатись до нашої канцелярії на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661 Phila. 5, Pa. USA

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

РЕЧИТАЛЬ БОГДАНА СВИНТУХА

В рямках пописів учнів скрипкової студії проф. Цісика Володимира дня 15 червня 1952 р. в залі Літ. Мист. Клюбу відбувся скрипковий речіталь Б. Свинтуха, що ще раз дав доказ про талановитість нашої молоді та мистецький і фаховий досвід наших музичних педагоґів. Богдан Свинтух володіє гарним тоном з поважно розвинутою технікою лівої та правої руки. Інтонаяція його майже бездоганна. Різнородна програма дала йому можність продемонструвати свої осяги в інтерпретації різних стилів.

Деяку стриманість у виконанні Ля Фалії чи другої частини концерту Бруха треба безперечно записати на карб дебюту молодого скрипаля.

На спеціяльне підкреслення заслуговує виконання легенди Вєнявського, у якій скрипаль досягнув повного виразу і відповідної експресії.

В загальному речіталь лишив миле враження і ми певні, що Богдан Свинтух при пильності і талановитості досягне у недовгім часі поважних успіхів.

Дуже добрим акомпаніятором був п. Соляджі.

Евгенія Чапельська

Українець здобуває перше відзначення

Місяць червень в ЗДА — місяць випуску тисячів середньошкільників, з яких четвертина піде на дальші студії в університети, решта ж включиться безпосередньо, або по якихось коротких курсах у пребагате і таке різноманітне економічно-продукційне життя Америки.

Кожна американська середня школа — гайскул — докладає всіх зусиль, щоб день випуску своїх абітурієнтів зробити днем найбільш величнього свята не тільки для самих випускників, але й для їхніх батьків, свояків і знайомих та для самої школи взагалі. Прибрана сцена і заля, випускники в академічних тогах і беретах, усі присутні в святочних строях, концертові точки програми, як соля, хори, музичні продукції, і чимало театральних моментів в самому акті роздачі дипломів та відзначень — усе те в сумі створює отой святково-величній настрій ,що його як незатертий спомин несуть випускники разом з одержаними дипломами у дальше своє життя.

Одна з численних середніх шкіл у Балтимор, Петтерсон Парк Гай Скул, уладила для своїх цьогорічних абітурієнтів такий святковий випускний вечір 11--го червня ц. р., в одній з більших заль цього мільйонного міста, в авдиторії балтиморського Політехнічного Інституту, що може помістити понад три тисячі глядачів. На двадцять хвилин до початку програми — в год. 20. — важко було знайти в цій залі вільне місце, вся вона була переповнена різноманітною американською публікою, яка разом з абітурієнтами прийшла сьогодні тут радіти кінцевими успіхами — роздача дипломів і відзначення — та рівночасно процатися з навчальним закладом.

Юрій Галущинський

Святковий вечір почався з акуратною точністю. Після „Прелюдії Ціс Моль" С. Рахманінова, що її відограла шкільна оркестра, під звуки Великого Маршу з „Аїди" Верді — у виконанні тої ж оркестри — у супроводі державних, стейтових та шкільних прапорів 247 обітурієнтів парами почали входити крізь залю і займати свої місця на просторій сцені. Ще мить і сцена дає вам картину: В 9-х рядах крісел, розставлених ступнево і на всю широчінь сцени, зайняли місце ліворуч дівчата, праворуч хлопці, дівчата в білих, хлопці в темно-блакитних тогах і такого ж кольору квадратових „кепах" на голові. Перед абітурієнтами зайняв місце на сцені вчительський склад з директором школи, Гордон Волпером, у проводі. Заля бачить кожну особу на сцені докладно, лямпи фоторепортерів і фотоаматорів не вгасають. Всі встають, уся авдиторія співає американський національний гимн. Після того слідують короткі слова молитви католицького священика, абітурієнти співають подячну пісню під незвичайно зручним проводом вчительки, Кекилії Гролак, і до слова приходить директор навчального закладу та інші члени виділу шкільної комісії, які подають коротке звідомлення про випускні кляси, представляють членів останнього вчительського складу та вручають обітурієнтам дипломи. 247 дипломів і 247 стисків руки з побажаннями! Абітурієнти співають „Безсмертну пісню" Чайковського і наступає — точка відзначень.

І тут ми переживаємо небувале піднесення, бо довідуємося з уст директора навчального закладу, що на 247 абітурієнтів є 21 відзначених, а між відзначаючими перше місце займає в цьому випускному році наш молодий земляк, **Юрій Доброслав Галущинський,** який дістає рівночасно золоту медалю, 50 долярів єдиної шкільної нагороди і стипендію на університетські студії. Директор школи презентує відзначеного зібраній публіці та присвячує йому кілька хвилин спеціяльної похвали, підкреслюючи, що відзначений — гордість школи. Під рясні оплески всієї авдиторії дістає з рук директора свої відзначення Юрко Галущинський. Він внук відомого українського громадсько-політичного діяча, Михайла Галущинського, і син інж. Богдана Галущинського. Щойно у квітні 1949 року він прибув до ЗДА. Після трагічної смерти свого батька, що сталося в три місяці після прибуття до ЗДА, Юрка Галущинського примістили в балтиморській „Петтерсон Парк Гай Скул", де він, не зважаючи на сильну конкуренцію роджених американців, зумів в останніх двох роках здобути місце першого учня в цілій школі і закінчити її як перший з-поміж відзначаючих. У хроніці всіх балтиморських середніх шкіл — це перший випадок, що українець здобуває перше відзначення між випускниками!

Після вручення різних відзначень різним абітурієнтам директором навчального закладу — святочний вечір швидко добігає кінця. Ще співає один абітурієнт-соліст арію з „Травіяти" Верді, ще президент кляси складає подяку вчительському зборові, абітурієнти разом з авдиторією співають шкільну пісню, священик відчитує подячні слова молитви і під звуки тріюмфального маршу Олівадоті 247 випускників покидає парами сцену і залю, щоб за хвилину на майданчику перед Політехнічним Інститутом приймати гратуляції від своєї рідні та знайомих.

І ми, дрібна група українців, що були учасниками цього вечора, з глибин серця складаємо свої побажання нашому молодому відзначеному землякові та бажаємо йому успіхів у його дальшому житті.

Наступного дня всі балтиморські часописи приносять звідомлення з вищезгаданої імпрези і на першому місці як першого між відзначеними — ім'я та прізвище нашого земляка зі Львова. — (м)

Висвітлювання фільму „Чудо" заборонене в Огайо і в Шікаґо

Ню Йорк. — Стейтовий директор виховання й головний цензор сповістив листовно Джозефа Бурстина, керівника фільмової розподільні про події, що були викликані в Огайо і в Шікаґо висвітленням фільму „Чудо". Цей італійський фільм, що біля нього свого часу повстало багато суперечок, був вже висвітлюваний в грудні 1950 року, коли місцева нюйорська влада стримала його висвітлення з причин „богозневаги". Найвищий Федеральний Суд не прихилився до цього погляду, покликавшись на відповідний закон про свободу фільмів. Проте цензори з Огайо знайшли моральні причини, які не дозволяють на висвітлення фільму „Шлях кохання", що складається з трьох частин й що однією з його частин є саме фільм „Чудо". Дж. Бурстин звернеться до Найвищого суду в Огайо з скаргою на протиконституційну поведінку місцевих цензорів. Також комісар поліції в Шікаґо стримав висвітлювання „Чуда" в цьому місті, бо місцеві приписи не дозволяють ображувати почування вірних, що наявне у згаданім фільмі. Проте комісар зостерігся, що у забороні не висувається мотивації „богозневаження" у фільмі.

Сім жертв при зударі авта з залізничим потягом

Сентрал Аіслип, Л. Ай. — У неділю трапилась тут потрясальна катастрофа, коли потяг Лонґ-Айлендської залізниці налетів на авто, знищив його, забивши його пасажирів та потягнувши це авто далеко за собою. Свідок, що в своєму авті очікував на переїзд потягу, оповідає, як його вибминуло на повнім бігу авто, яке негайно ж попало під потяг, що у цей саме момент досягнув переїзду. Відразу ж вибухнуло полум'я, що посилило катастрофу, — так, що коли надїхало вогневе поготівля, то воно могло лише ствердити наявність трупів у спаленім і розбитім авті. Катастрофа трапилась Лонґ Айленд, між Джемейкою і Ґрінпортом на переїзді на головнім шляху залізниці Ловел Авеню.

Ню Йорк турбується станом своїх в'язниць

Ню Йорк. — Комісар „виправлення" звернувся до мейора міста з справозданням та внеском про необхідність поширення в'язниць у місті. Населення Ню Йорку швидко зростає, відсотково зростає теж кількість переступств та число мешканців в'язниць, що відбувають у цих в'язницях кару позбавлення свободи або очікують вирішення суду. Якщо порівняти із станом у 1946 році, то населення в'язниць зросло на 36, а в окремих обрахунках на 50 відсотків. Зокрема число „постійних" мешканців міста зросло від 53,427 в 1946 році до 79,518 у 1951 році. Направити труднощі з приміщенням в'язнів можна насамперед будуванням нових в'язничних будинків та перебудовою й поширенням давніх. Зокрема передбачені нові будівлі в Квінзі й Бруклині. Керівництво в'язниць задумує також поширити свою освітньо-виховну опіку над в'язнями.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ВАЖЛИВЕ ВІДКРИТТЯ КАНАДІЙСЬКОГО АСТРОНОМА

Канадійський науковець д-р Дж. А. Пірс, директор Канадійської Астрофізичної Обсерваторії, розв'язав загадку зорі відомої під назвою У382 Сиґні. У 1946 р. російський обсерватор А. Пйотров опублікував інформативну статтю про зміни у світлі, що їх висилає ця зоря. Тимчасом д-р Пірс, вживаючи однопризмового спектроскопу, виказав, що ця „зоря" є насправді системою двох зір, які кружляють довкола себе із швидкістю 450 миль на секунду. Тільки далека віддаль тих зір від нашої землі створює враження, що це є одна зоря. Згідно з обсерваціями д-ра Пірса, маси цих зір є 33 і 37 разів більші від маси нашої землі. Більша зоря є на 35,000 разів ясніша від нашого сонця, а її об'єм є 800 разів більший від об'єму сонця. Друга, менша зоря, є 26,000 разів ясніша від сонця, а її об'єм є 600 разів більший від об'єму сонця.

Відкриття д-ра Пірса має теж чисто практичне застосування, бо вможливить дальші досліди над атомовою енергією. Фізики твердять, що цілковите розуміння енергії, витворюваної зорями, основно причиниться до вияснення, що станеться в випадку звільнення атомової енергії на меншу скалю в наших експериментах на землі.

„Канадійська Сцена"

ШУМАХЕР ВІЩУЄ СОЦІЯЛІСТИЧНУ ПЕРЕМОГУ У ВИБОРАХ 1953 Р.

Бонн, Німеччина. — Провідник Німецької Соціялістичної Партії і противник політики канцлера Аденауера д-р Курт Шумахер заявив, що він певний того, що його соціялістична партія віднесе перемогу при виборах в 1953 р. Тоді соціялісти негайно старатимуться переформувати ревізію контрактового договору Німеччини з Західними Союзниками та договору про озброєння шістьох европейських країн.

АРАБИ В ІЗРАЇЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ЇХНІХ ПРАВ

Єрусалим. — Делеґація арабської меншини в Ізраїлі з'явилася в президента Ксенету (так зветься ізраїльський парлямент) і протестувала перед ним проти здогадного обмеження національних прав арабів у ізраїльській державі.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 2 липня цр. упокоївся у Бозі по короткій недузі бл. п. Микола Москалюк, др. філ., вояк української армії в 1918-21 рр., опісля 30-літній скиталець по Чехії, Німеччині і Злучених Державах. Покійний залишив дружину і 5-літню доньку. Похорони відбулися дня 5 липня з похоронного заведення п. Дучинського на кладовище в Арделі.

Обрядовий церемоніял сповнив протест. священик. Громадянство, численно зібране, пращало покійника піснею „Видиш брате мій".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 117, відбудуться в суботу, 26. липня, в год. 8. ввечорі, в домівці при 39 Е. 7-ма вул. Всіх членів просимо обовязково звитися на зборах, які мають винести важні рішення. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Бр. св. Петро і Павла, від. 81, повідомляє, що загальні збори відбудуться в неділю, 27. липня, в 2. год. пополудні, де звичайно. Напоминається кожного члена явитись на ті збори, бо є важні справи до вирішення. Проситься всіх членів платити свої вкладки в четверту неділю в місяці, а не в останній день. — І. Іванюк, предс.; А. Хімяк, кас.; А. Блауцяк, секр.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Повідомляємо Близьких і Знайомих, що дочка наша
РОГНІДА
після довгої недуги упокоїлась 16. липня ц.р.
Степан і Степанида
РИНДИКИ

Посмертна Згадка

СЕМЕН СТАРОСТА, член від. 62 У. Н. Союзу в Вест Филаделфія, Па., помер 29. червня 1952 р. по короткій недузі, проживши 65 років. До Союзу приступив 1916 р. і був довший час предсідником відділу. Походив з села Вовче, пов. Турка над Стриєм. Полишив в смутку жену Катерину, двох синів Івана і Дмитра і дві дочки Марію і Фені. Похорон відбувся 1. липня з погребового заведення при великім здвизі членів і знайомих, до катедри на Franklin St., а відтак на цвинтар на Факс Чейс. — В. Й. П.!

В. Бідей, секр.

ВОЛОДИМИР ЛЕЛЕТ, член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42 У. Н. Союзу в Пасейк, Н. Дж., помер нагло 14. липня 1952, проживши 66 років. Покійний родився в передмістю Москалівка, пов. Косів, Україна. Полишив у смутку двох синів Мирослава і Антона, невістку Марію та 3 внуків. До Союзу вступив 1922 року і цілий час брав активну участь в розбудові Тов., будучи багато разів його урядником, як касієром, секретарем і предсідником. Похорон відбувся 17. липня з погребового заведення до укр. прав. церкви св. Вознесення, а відтак на цвинтар при співучасти родини і членів. — В. Й. П.!

П. Головачук, секр.

ПЕТРО ХОДАНЬ, член Тов. Запор. Січ, від. 155 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер по довшій та тяжкій недузі 15. липня 1952 р., проживши 69 років. Покійний родився в селі Доброва, пов. Ярослав, Галичина. До Союзу приступив 1911 року. Був добрим і прикладним членом. Полишив в глибокім смутку жену Марію, синів Михайла, Івана, Дмитра і Йосифа та дочку зам. Павлюх. Похорон відбувся 19. липня з погребового заведення, при участи родини, кревних, знайомих і членів, до гр.-катол. церкви Пресв. Діви Марії, а відтак на гр.-катол. цвинтар в Перт Амбой. — В. Й. П.!

М. Чумер, секр.

ТАРЗАН, ч. 2877. На шляху до тайни.

„Ти молода, щоб панувати над народом", завважав Тарзан. „Молода!" — іронічно повторила Мераля. "Я вже володію тут від початку".

„Я молода!", вона розлючено продовжувала, „і гарна, бо в тьмяній давнині я відкрила тайну вічного життя!"

„Я живу від світанку часу", вона сказала. „Коли мавпи ходили, де сьогодні ходять люди. Від вічности, я думаю. Надто довго. Я знаю!"

„Ти це побачиш, Тарзане", вона сказала. „Чого жадний іноземець ще досі не бачив і не жив, щоб розповісти про це?"